

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudkyní Mgr. Martinou Kotouček Mikoláškovou ve věci

žalobkyně: **M. D. K.**, narozená X
státní příslušnice Vietnamské socialistické republiky
t. č. v ZZC Bělá – Jezová, Jezová 1501, 294 21 Bělá pod Bezdězem

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 3. 2024, č. j. OAM-350/BE-VL17-VL16-PS 2024,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 3. 2024, č. j. OAM-350/BE-VL17-VL16-PS 2024, se ruší.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Obsah podání účastníků řízení

1. Žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), podanou Městskému soudu v Praze dne 27. 3. 2024 a následně postoupené zdejší u soudu bez správního spisu dne 25. 4. 2024, se žalobkyně domáhá zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného (dále jen „napadené rozhodnutí“). Napadeným rozhodnutím žalovaný podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) zajistil žalobkyni v zařízení pro zajištění cizinců (v textu též jako „ZZC“) a podle § 46a odst. 5 zákona o azylu stanovil dobu trvání jejího zajištění do 1. 9. 2024.
2. Žalobkyně namítla, že je žalovaný povinen ve všech případech zvážit možnost aplikace mírnějších opatření před tím, než přistoupí k zajištění cizince. Žádný z důvodů pro zajištění

Shodu s prvopisem potvrzuje: L. K. U.

cizince uvedených v § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu přitom sám o sobě nepředstavuje skutečnosti, pro které by bez dalšího nebylo možné využití zvláštního opatření ve smyslu § 47 zákona o azylu. Žalovaný však řádně neodůvodnil, proč by mírnější donucovací opatření nebyla účinná. Cílem úpravy těchto zvláštních opatření je přitom snaha o minimalizaci omezování osobní svobody, neboť zajištění má být pouze mimořádným institutem. Žalovaný neodůvodnil, proč má za to, že žalobkyně nebude v řízení spolupracovat a nesplní podmínky zvláštního opatření. Důvodem k zajištění žalobkyně bylo fakticky pouze to, že se na území ČR nacházela nelegálně. Žalobkyně v té souvislosti odkázala na rozsudek zdejšího soudu ze dne 30. 8. 2023, č. j. 52 A 12/2023-38, podle kterého samotný pobyt cizince na území ČR bez oprávnění ještě neznamená, že je cizinec hrozbou pro bezpečnost státu nebo veřejný pořádek. Dále je třeba hodnotit, zda měla žalobkyně možnost podat žádost o mezinárodní ochranu dříve. To však žalovaný neučinil. Žalovaný předjímá výsledek řízení o její žádosti o mezinárodní ochranu a hodnotí ji jako účelovou. Žalovaný však neví, jaké důvody vedly žalobkyni k podání žádosti.

3. Není pravdou, že by žalobkyně neměla na území ČR žádné vazby. Žije zde již od roku 1987, veškeré sociální vazby a zázemí má v ČR. Žijí zde její dvě dospělé děti (ve věku 22 a 32), je zde pochován manžel, který zemřel v roce 2017. Nyní žalobkyně bydlí se svým přítelem V. K. na adrese X. Po 38 letech nemá žádné vazby ve Vietnamu. Nelze proto souhlasit se žalovaným, že má žalobkyně ve Vietnamu zázemí a rodinu. Ve Vietnamu žije již jen její matka, které je 83 let.
4. Žalobkyně rovněž namítla, že doba jejího zajištění je v rozporu se zákonem, neboť je stanovena v maximální přípustné době. V napadeném rozhodnutí však absentují dostatečně odůvodněné, individualizované a podložené úvahy žalovaného, odůvodnění je pouze šablonovité. Žalobkyně proto považuje stanovenou dobu za nepřezkoumatelnou pro nedostatek důvodů.
5. Dle žalobkyně žalovaný porušil také základní zásady podle § 2 odst. 2 a 4, § 3, § 50 odst. 3 a § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) a čl. 8 Listiny základních práv a svobod a čl. 5 Evropské úmluvy o lidských právech.
6. Žalovaný ve vyjádření k žalobě popsal průběh správního řízení a skutková zjištění a shrnul, že má za to, že v případě žalobkyně jsou dány důvody pro její zajištění a že z důvodu jejího jednání by mírnější donucovací opatření ve formě uložení zvláštních opatření za účelem vycestování z území bylo zcela nedostačující a neúčinné, a proto za účelem realizace vyhoštění přistoupil k jejímu zajištění v ZZC. K napadené délce stanoveného zajištění se žalovaný nijak nevyjádřil.

II. Obsah správního spisu

7. Soud ze správního spisu, který byl soudu po výslovné žádosti doručen nejprve v kopii na e-mail dne 3. 5. 2024, zjistil, že Policie České republiky, krajské ředitelství policie hl. m. Prahy (dále jen „policie“) rozhodnutím ze dne 1. 3. 2024, č. j. KRPA-74356-17/ČJ-2024-000022-ZZC, zajistila žalobkyni za účelem správního vyhoštění podle § 124 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců. Policie stanovila dobu zajištění na 90 dnů ode dne omezení svobody (dále jen „první rozhodnutí o zajištění“). V odůvodnění policie shrnula zjištěný skutkový stav, tedy že dne 3. 12. 2021 vydala policie rozhodnutí o správním vyhoštění žalobkyně na dobu 14 měsíců. Žalobkyně se od 25. 3. 2024 nachází v evidenci nežádoucích osob a dosud nevycestovala na základě jí uloženého správního vyhoštění. Dále policie uvedla, že byl

s žalobkyní dne 1. 3. 2024 sepsán protokol o vysvětlení, ve kterém za přítomnosti tlumočnicka měla uvést mj. to, že ji lze zkontaktovat na adrese ve Vietnamu, dále že je vdova, má dvě děti, se kterými se nestýká. Z rodiny nemá na území České republiky nikoho. Do ČR přicestovala v roce 1987. Policie dále uvedla, že žalobkyně protokol potvrdila za přítomnosti tlumočnicka, neboť nerozumí česky; doplnění nežádala.

8. Dne 1. 3. 2024 vydala policie rozhodnutí o správním vyhoštění žalobkyně č. j. KRPA-74356/ČJ-2024-00002-ZSV a stanovil jí dobu, po kterou nelze žalobkyni umožnit vstup na území členských států Evropské unie, Islandské republiky, Lichtenštejnského knížectví, Norského království a Švýcarské konfederace na 3 roky.
9. Správní spis dále obsahuje rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 2. 2023, č. j. OAM-368/LE-BE01-HA13-2022, kterým nebyla žalobkyni udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu (dále jen „rozhodnutí o mezinárodní ochraně“). V odůvodnění jsou rekapitulována následující skutková zjištění, která žalobkyně poskytla: Uvedla, že hovoří česky a vietnamsky, měla tři děti, syn D. T. K. zemřel v roce 2016, dále má ještě syna a dceru. Do tehdy ještě Československa přicestovala v roce 1987 na základě dohody mezi Vietnamem a Československem za prací v Semilech. Krátce pobývala v Německu. O udělení mezinárodní ochrany požádala v roce 2022 podruhé, poprvé žádala v roce 2001. Uvedla, že se ve své vlasti nemá kam vrátit, v ČR má děti. Pohovor k žádosti o mezinárodní ochranu byl s žalobkyní na její žádost dne 29. 11. 2022 veden v českém jazyce. V ČR získala dlouhodobý pobyt (po výkonu práce v Semilech ještě podnikala). V roce 1998 dostala pokutu za prodej falešného značkového zboží a nebyl jí tak prodloužen pobyt. V roce 1999 jí bylo uděleno správní vyhoštění, ale nevycestovala, protože tu měla malé děti. V té době se seznámila s M. K., se kterým plánovali svatbu, ale kvůli tomu, že žalobkyně neměla platné pobytové oprávnění, spolu jen žili nesezdaní. V roce 2001 požádala o azyl, a jako žadatelka o azyl pobývala v České republice legálně, proto se v tu dobu mohla provdat za M. K.. V roce 2002 získala trvalý pobyt. V roce 2010 byla poprvé ve vězení, v roce 2016 byla znovu ve vězení a v tu dobu zemřel její manžel a syn. Domnívala se, že má stále platné povolení k pobytu. Dále uvedla, že za celou dobu pobytu v ČR byla ve Vietnamu jednou. V ČR žije dlouho, má tu děti, žije tu její tchán a tchýně. Chce žít v ČR a vést tu normální život. Ve vlasti nemá žádné zázemí, její matka je již stará a sestry mají vlastní rodiny. K tomu, že na policii uvedla, že má ve vlasti matku a sestry, ke kterým se může vrátit, ve skutečnosti uvedla, že se do Vietnamu může vrátit, ale nechce se tam vrátit. K dotazu, proč mluví o svých dětech, když na policii uvedla, že s nimi není v kontaktu, doplnila, že se na ni děti moc zlobí, ale chce dát věci do pořádku a všechno jim vysvětlit.
10. Dne 6. 3. 2024 žalobkyně požádala o udělení mezinárodní ochrany.
11. Dne 7. 3. 2024 vydal žalovaný napadené rozhodnutí, kterým podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu zajistil žalobkyni v zařízení pro zajištění cizinců a podle § 46a odst. 5 zákona o azylu stanovil dobu trvání jejího zajištění do 1. 9. 2024. V odůvodnění stručně shrnul dosavadní průběh řízení, tedy že Policie ČR, krajské ředitelství policie hl. m. Prahy (dále jen „policie“) zajistila žalobkyni dne 1. 3. 2024 podle § 124 zákona o pobytu cizinců. Řízení o správním vyhoštění bylo zahájeno dne 1. 3. 2024. Dne 6. 3. 2024 žalobkyně požádala o udělení mezinárodní ochrany. Dále žalovaný shrnul obsah protokolu o výsledku žalobkyně ze dne 1. 3. 2024: žalobkyně uvedla, že ovdověla, má v ČR dceru a syna, se kterými však není v kontaktu. Do ČR přicestovala v roce 1987 a kromě krátkodobých návštěv ve Vietnamu, pobývá po celou dobu tady. Žila u manžela, po smrti manžela byla ve vězení. Je si vědoma toho, že nemá žádné pobytové oprávnění. Není jí známa žádná překážka, která

by ji bránila v návratu do Vietnamu, v ČR nemá už žádné vazby. Může se vrátit k rodině ve Vietnamu. Žalovaný uvedl, že jsou tedy dány důvody pro zajištění žalobkyně a že by mírnější donucovací opatření byla nedostačující a neúčinná. Žalobkyně si je vědoma toho, že dne 3. 12. 2021 bylo vydáno rozhodnutí, č. j. KRPA-321525/ČJ-2021-000022-SV, o jejím správním vyhoštění na dobu 14 měsíců. Žalobkyně přesto svou pobytovou situaci neřešila a vědomě zůstala na území ČR. Tímto postojem potvrdila svůj vztah k právnímu řádu ČR a EU. Žalovaný proto „nemá za prokázané, že v případě řízení ve věci mezinárodní ochrany by se na tomto mělo z [její] strany něco změnit, a dotyčná by respektovala své povinnosti ve smyslu zákona o azylu.“ Policie opakovaně zahájila řízení o správním vyhoštění a za tímto účelem ji i zajistila. Žalobkyně nebyla v ČR nikde hlášena, není zřejmé, kde by se zdržovala. Nemá k ČR žádné vazby. Všechny rodinné příslušníky a zázemí má ve Vietnamu. Nemá tedy důvod zdržovat se na území ČR po dobu probíhajícího řízení o její žádosti o mezinárodní ochranu. Neexistuje žádná překážka v návratu do vlasti. Žalobkyně uvedla, že nemá finanční prostředky na cestu do vlasti. To svědčí o zjevné nedůvodnosti a účelovosti její žádosti o mezinárodní ochranu, kterou se snaží pouze vyhnout se vyhoštění. Žalobkyně požádala o mezinárodní ochranu až po pěti dnech od zajištění. Nic přitom nebránilo žalobkyni požádat o mezinárodní ochranu dříve. Žádost o mezinárodní ochranu tedy podala pouze ve snaze oddálit či zmařit realizaci jejího vyhoštění. Propuštěním žalobkyně ze zajištění by byl ohrožen průběh správního řízení o její žádosti o mezinárodní ochranu. Nelze rozumně předpokládat, že by náhle své jednání změnila a respektovala by zvláštní opatření dle zákona o azylu, které by ji správní orgán uložil. Žalobkyně není zranitelnou osobou.

12. K uložené maximální délce zajištění žalovaný uvedl, že ačkoli považuje podání žádosti žalobkyně o mezinárodní ochranu za účelové, není vyloučeno, že nebude nezbytné posuzovat žádost standardně, tj. z hlediska případného naplnění podmínek § 12, § 13, § 14, § 14a i § 14b zákona o azylu. Při stanovení (maximální možné) doby zajištění v délce 120 dnů tak zohlednil délku základní lhůty pro vydání rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany dle ustanovení § 27 odst. 1 zákona o azylu, která je 6 měsíců.

III. Posouzení žaloby soudem

13. Žaloba byla podána včas, osobou oprávněnou a splňuje veškeré náležitosti kladené na žalobu proti rozhodnutí správního orgánu. Soud přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a to v mezích žalobkyní uplatněných žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 s. ř. s.). O věci rozhodl soud bez jednání, neboť žádný z účastníků nařízení jednání nepožadoval. Vady, k nimž by byl povinen přihlédnout z moci úřední, soud neshledal.
14. Podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu může ministerstvo v případě nutnosti rozhodnout o zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany v přijímacím středisku nebo v zařízení pro zajištění cizinců, nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření, jestliže byla žádost o udělení mezinárodní ochrany podána v zařízení pro zajištění cizinců a existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání podle evropského zatýkácího rozkazu k trestnímu stíhání nebo k výkonu trestu odnětí svobody do ciziny, nebo je pozdržet, ačkoliv mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve.
15. Podle § 46a odst. 5 zákona o azylu ministerstvo v rozhodnutí o zajištění stanoví dobu trvání zajištění, kterou lze prodloužit, a to i opakovaně, nejdéle na 180 dnů.

16. Podle § 47 odst. 2 zákona o azylu může ministerstvo rozhodnout o uložení zvláštního opatření žadateli o udělení mezinárodní ochrany, jestliže nastanou důvody podle § 46a odst. 1 nebo § 73 odst. 3, ale je důvodné se domnívat, že uložení zvláštního opatření je dostatečné k zabezpečení účasti žadatele o udělení mezinárodní ochrany v řízení ve věci mezinárodní ochrany. Zvláštním opatřením se podle § 47 odst. 1 zákona o azylu rozumí rozhodnutím ministerstva uložená povinnost žadatele o udělení mezinárodní ochrany zdržovat se v pobytovém středisku určeném ministerstvem [písm. a)] nebo osobně se hlásit ministerstvu v době jím stanovené [písm. b)].
17. Soud na úvod připomíná, že jedním z účelů zajištění podle shora citovaného ustanovení je vytvořit podmínky pro to, aby pouze z důvodu, že cizinec podal žádost o mezinárodní ochranu, nebyla zmařena realizace vyhoštění podle zákona o pobytu cizinců (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2017, č. j. 10 Azs 284/2016-35, a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2017, č. j. 4 Azs 9/2017-31). Účelem zajištění v tomto případě tedy není pouze zaručit účast žadatele v řízení o žádosti o mezinárodní ochranu, nýbrž zabezpečit jeho dostupnost pro policejní složky fakticky vykonávající rozhodnutí o vyhoštění pro dobu, kdy žadatel pozbyde postavení žadatele o mezinárodní ochranu a budou splněny podmínky vykonatelnosti rozhodnutí o vyhoštění (§ 119 odst. 7 zákona o pobytu cizinců; srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 6. 2017, č. j. 1 Azs 349/2016-48).
18. Soud pak v tomto řízení přezkoumává pouze rozhodnutí o tzv. přezajištění, které se vydává v situaci, kdy cizinec poté, co byl zajištěn podle zákona o pobytu cizinců, požádá o udělení mezinárodní ochrany. Rozhodnutí o tzv. přezajištění tak *de facto* navazuje na prvotní rozhodnutí o zajištění, přičemž je přípustné, aby rozhodnutí o tzv. přezajištění vycházelo výlučně z podkladů, které byly opatřeny v souvislosti s rozhodováním o prvotním zajištění v režimu zákona o pobytu cizinců (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 3. 2014, č. j. 3 Azs 24/2013-42). Pokud žalovaný, který je při rozhodování o zajištění cizince striktně limitován krátkou zákonnou lhůtou, vychází z dosavadních skutkových zjištění, byť jiného orgánu (Policie České republiky), není za předpokladu dostatečnosti těchto zjištění takový postup jeho pochybením, nýbrž naopak naplněním obecné zásady hospodárnosti řízení.
19. Žalobkyně namítla, že žalovaný dostatečně nezdůvodnil, proč podle něj nelze účinně uplatnit zvláštní opatření. Tento žalobní bod je důvodný.
20. V souvislosti s uložením mírnějších opatření soud předesílá, že jejich uložení má žalovaný zvažovat a posuzovat v prvním kroku při rozhodování o zajištění cizince a až následně, není-li možné k uložení zvláštních opatření přistoupit, a jsou-li naplněny podmínky pro zajištění cizince, může přistoupit k omezení cizince na svobodě zajištěním.
21. Žalovaný v případě hodnocení podmínek pro uložení mírnějších opatření toliko popsal skutkový stav, citoval obsah protokolu o výsledku žalobkyně ze dne 1. 3. 2024, přičemž sice zmínil, že žalobkyně žije na území ČR (vyjma krátkodobých návštěv Vietnamu) již od roku 1987, měla tu i manžela, má zde syna a dceru, byť s nimi není v kontaktu, avšak nijak nezhodnotil, proč má za to, že by u žalobkyně nebylo možné přistoupit k uložení mírnějšího opatření. Žalovaný sice citoval vyjádření žalobkyně, že pobývala ve vězení, čímž nastínil, že žalobkyně porušila právní předpisy, avšak nijak se nezabýval tím, jestli by hrozilo, že by se mohla vyhýbat spolupráci se správními orgány, či jinak hrozilo, že bude mařit průběh správního řízení. Z výpovědi žalobkyně je naopak patrné zejména to, že má v ČR zázemí, a to zejména s ohledem na její dlouhodobý pobyt na území (ve Vietnamu byla v průběhu

svého pobytu v ČR pouze jednou). Žalovaný ovšem neuvedl žádné argumenty, kterými by odůvodňoval svůj závěr, že uložení mírnějších opatření by bylo neúčelné a nedostačující. Nijak neposuzoval, jakou váhu má to, že má žalobkyně na území ČR děti, případně tchána a tchýni, nezabýval se tím, kde bydlí, zda je možné ji na uvedené adrese kontaktovat. Soud žalovanému přitom opakovaně zdůrazňuje, že přistoupit k zajištění lze až tehdy, když není možné mírnější opatření uložit z důvodu jejich neúčelnosti nebo nedostatečnosti. V situaci žalobkyně, která má prokazatelně na území ČR dlouhodobě zázemí (desítky let), a nebylo u ní popsáno jednání, které by svědčilo o její neochotě spolupracovat se správními orgány (pouhý odkaz na porušování právních předpisů nesvědčí sám o sobě o tom, že nebude žalobkyně se správními orgány spolupracovat), zcela absentují jakékoli indicie o tom, že by mohlo být uložení mírnějších opatření neúčelné nebo nedostatečné. Napadené rozhodnutí je tak v této části nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, neboť žalovaný nijak nezhodnotil a neuvedl, proč nepovažoval zjištěné skutečnosti (zejm. dlouhodobý pobyt žalobkyně na území ČR, možné rodinné zázemí) za relevantní pro uložení mírnějšího opatření.

22. Zároveň soud pouze již jen nad rámec odůvodnění poukazuje na to, že žalovaný ve svém rozhodnutí citoval zejména skutková zjištění z rozhodnutí o prvním zajištění, přičemž ale uvedená skutková zjištění jsou v rozporu se skutečnostmi, které byly uvedeny v rozhodnutí o mezinárodní ochraně, které je též součástí správního spisu (zejména informace o (ne)schopnosti žalobkyně domluvit se česky, dále informace o rodinném zázemí žalobkyně ve Vietnamu a v ČR). Žalovaný se přitom uvedenými rozpory nijak nezabýval, nehodnotil, proč zohlednil toliko skutečnosti uvedené v rozhodnutí o prvním zajištění a nikoli i skutečnosti uvedené v rozhodnutí o mezinárodní ochraně.
23. Jelikož se žalovaný nezabýval řádně možnostmi uložení mírnějších opatření, je nadbytečné již i posouzení splnění podmínek podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu (srov. odst. 20 tohoto rozsudku).
24. Dále žalobkyně namítala, že žalovaný nepřezkoumatelným způsobem odůvodnil délku uloženého zajištění, z napadeného rozhodnutí není vůbec patrné, zda žalovaný zohlednil konkrétní situaci žalobkyně. I tuto žalobní námitku vyhodnotil soud jako důvodnou.
25. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 9. 12. 2015, č. j. 7 Azs 251/2015-66, uvedl, že *„[v]ymezení konkrétní doby trvání povinnosti setrvat v zařízení pro zajištění cizinců, je věcí správního uvážení ministerstva. Proto musí být z rozhodnutí seznatelné, na základě jakých konkrétních úvah, s přihlédnutím ke specifickým a okolnostem konkrétního případu, ministerstvo tuto dobu stanovilo.“* A dále Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 14. 3. 2024, č. j. 9 Azs 38/2024-50, uvedl, že *„[u]stanovení § 46a odst. 5 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění účinném od 1. 7. 2023, umožňuje zajistit žadatele o udělení mezinárodní ochrany na maximální dobu 180 dnů. Tato skutečnost nicméně neznamená, že Ministerstvo vnitra může dobu zajištění stanovit na tuto novou maximální délku pouze s odůvodněním, že řízení ve věci mezinárodní ochrany může dle § 27 odst. 1 písm. a) uvedeného zákona trvat až šest měsíců.“* Žalovaný přitom v napadeném rozhodnutí toliko uvedl právě to, že stanovil maximální zákonem stanovenou dobu zajištění ve lhůtě 180 dnů **s ohledem na délku trvání základní lhůty pro vydání rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany dle § 27 odst. 1 zákona o azylu, která činí 6 měsíců.** Nejvyšší správní soud přitom v rozsudku č. j. 9 Azs 38/2024-50 citoval dřívější judikaturu zabývající se odůvodněním délky trvání zajištění a konstatoval, že *„je zřejmé, že žalovaný uváděl před novelou zákona o azylu jako obvyklou dobu řízení o mezinárodní ochraně 90 dnů, ačkoliv lhůta pro rozhodování o žádostech ve věci mezinárodní ochrany byla i před novelou*

provedenou zákonem č. 173/2023 Sb. stanovena na 180 dnů (lhůta 90 byla obsažena v § 27 odst. 1 zákona o azylu pouze ve znění účinném do 17. 12. 2015). Z rozhodnutí žalovaného nevyplývá, proč po novele zákona o azylu, která mu „pouze“ prodloužila maximální možnou délku zajištění cizince, počítá náhle s dvojnásobnou délkou řízení o mezinárodní ochraně, než uváděl doposud. Rozhodnutí, které přezkoumával desátý senát usnesením č. j. 10 Azs 210/2022-49, žalovaný vydal v květnu 2022 a nynější rozhodnutí žalovaného je z října 2023. Jediná změna, ke které mezi vydáním těchto rozhodnutí došlo, je zjevně pouze daná novela zákona o azylu. Tato novela však pouze prodloužila maximální délku zajištění, tedy snažila se řešit situace, kdy kvůli nečekanému protáhnutí řízení ve věci mezinárodní ochrany docházelo k potřebě zajistit cizince na delší dobu, než po kterou ho mohl žalovaný maximálně zajistit dříve. To však neznamená, že žalovaný může dobu zajištění stanovit na tak dlouhou dobu, jak mu zákonná ustanovení umožňují.“

26. Žalovaný zcela rezignoval na zhodnocení konkrétních okolností případu a navíc skutečnost, kterou přesvědčivě v celém rozhodnutí odůvodnil, tj. že považuje žádost žalobkyně o mezinárodní ochranu za účelovou a toliko s cílem oddálit správní vyhoštění, svědčí spíše pro závěr o potřebě pouze kratší doby zajištění. Zcela obecné odůvodnění žalovaného by navíc připouštělo zajistit cizince, který požádal o mezinárodní ochranu v situaci, kdy jsou splněny podmínky pro zajištění automaticky na 180 dní a v podstatě by umožňovalo mechanicky porovnat maximální lhůtu pro zajištění s maximální dobou, po kterou může být příslušné správní řízení vedeno, a překračuje-li tato doba správního řízení dobu maximálního zajištění, bylo by možné vždy přistoupit ke stanovení maximální možné doby zajištění. V napadeném rozhodnutí zcela absentují úvahy žalovaného o konkrétních okolnostech případu, které zohlednil při stanovení délky trvání zajištění. Žalovanému přitom nic nebránilo, aby zohlednil například právě své dosavadní závěry svědčící o předpokladu rychlejšího průběhu řízení (s ohledem na tvrzenou účelovost žádosti žalobkyně o mezinárodní ochranu). Soud přitom podotýká, že na žalovaného opakovaně apeluje, aby v případech, kdy předpokládá rychlejší vyřízení žádosti o udělení mezinárodní ochrany z důvodu její účelovosti, přistupoval k zajištění cizinců spíše na kratší dobu, a až následně, zjistí-li skutečnosti, které odůvodňují posuzování žádosti z hlediska § 12 až 14b zákona o azylu, tuto dobu prodloužil.

K návrhu na přiznání odkladného účinku

27. Závěrem soud uvádí, že nerozhodoval o návrhu na přiznání odkladného účinku, neboť s nejvyšším urychlením rozhodl ve věci samé. Za takového stavu by bylo rozhodování o návrhu na přiznání odkladného účinku nadbytečné. V tomto typu řízení je navíc přiznání odkladného účinku v zásadě vyloučeno, jelikož by se nejednalo o prozatímní procesní řešení, ale o řešení konečné, neboť by vedlo k ukončení zajištění žalobkyně, čímž by byl popřen smysl následného rozhodování ve věci. Přiznání odkladného účinku by mělo shodné konečné účinky jako vyhovění žalobě.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

28. Z výše uvedených důvodů soud konstatuje, že je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů ve smyslu § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. jak v části týkající se možnosti uložení mírnějších opatření, tak v části týkající se stanovení doby trvání zajištění. Soud tak napadené rozhodnutí zrušil. Soud však již nerozhodoval o vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení ve smyslu § 78 odst. 4 s. ř. s., neboť zrušením napadeného rozhodnutí, které bylo prvním úkonem v řízení, zde již není řízení, v němž by bylo možné pokračovat (srov. obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 12. 2015, č. j. 4 Azs 234/2015-36).

29. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch. Žalobkyni, která byla ve věci úspěšná, žádné náklady v řízení nevznikly. Proto soud rozhodl tak, že žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení nepřísluší.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 3. května 2024

Mgr. Martina Kotouček Mikolášková v. r.
samosoudkyně